

**Аналіз регуляторного впливу
до проєкту постанови Правління Національного банку України
“Про затвердження Положення щодо провадження діяльності зі
страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою”**

I. Визначення та аналіз проблеми, яку пропонується розв’язати шляхом державного регулювання

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 8¹ статті 7 розділу I Закону України “Про Національний банк України” наділений повноваженнями здійснювати державне регулювання та нагляд на індивідуальній і консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг у межах, визначених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Закон про фінансові послуги) та іншими законами України.

Пунктом 3 розділу II “Прикінцеві положення” Закону України від 01.07.2021 № 1601-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правового регулювання страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” (далі – Закон) передбачено протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом Національному банку привести свої нормативно-правові акти у відповідність до цього Закону та забезпечити прийняття нормативно-правових актів, потрібних для реалізації цього Закону.

Статтею 26 Закону України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” передбачені повноваження Національного банку щодо встановлення вимог до страховиків, які мають намір здійснювати або здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою та додаткових вимог до провадження діяльності страховиками, які здійснюють страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, зокрема, у частині вимог до забезпечення платоспроможності таких страховиків, порядку перестрашування ризиків за такими договорами страхування, вимог до власного утримання, а також особливості формування страхових резервів та обліку договорів страхування.

На сьогодні чинними нормативно-правовими актами з питань регулювання діяльності страховиків у сфері страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою не встановлено такі вимоги відповідним актом Національного банку.

Проблема, яку пропонується розв’язати шляхом державного регулювання, а саме прийняттям проєкту постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення щодо провадження діяльності зі страхування

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0006/69397

від 18.08.2021 17:54

сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” (далі – регуляторний акт), стосується:

установлення вимог до страховиків, які мають намір провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, для внесення страховика до переліку, який оприлюднюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику;

установлення додаткових вимог до страховиків під час провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

визначення порядку підтвердження інформації про відповідність таких страховиків вимогам, передбаченим цим регуляторним актом;

здійснення Національним банком контролю за дотриманням страховиками вимог цього регуляторного акта.

Отже, урахувавши положення Закону України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” та пункт 3 розділу II Закону, потрібно затвердити відповідний акт Національного банку з питань здійснення діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою.

Зазначене питання не може бути вирішене за допомогою ринкових механізмів, оскільки воно стосується реалізації повноважень Національного банку, визначених Законом про фінансові послуги, Законами України “Про страхування” та “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою”.

Водночас, урахувавши попередню редакцію Закону України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” у відповідній сфері правового регулювання є прийняті Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг України (далі – Держфінпослуг) або Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг), нормативно-правові акти:

Порядок та умови ведення страховиками персоніфікованого (індивідуального) обліку договорів страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, затверджені розпорядженням Нацкомфінпослуг від 11.12.2012 № 2677 та наказом Мінагрополітики від 11.12.2012 № 760, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 27.12.2012 за № 2206/22518;

Вимоги щодо участі страхових компаній (страховиків) у страхуванні сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, затверджені розпорядженням Нацкомфінпослуг від 09.10.2012 № 1671 та наказом

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0006/69397

від 18.08.2021 17:54

Мінагрополітики від 09.10.2012 № 611, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 11.10.2012 за № 1714/22026;

Кваліфікаційний мінімум для осіб, які здійснюють діяльність з визначення причин настання страхового випадку в сільському господарстві (аварійних комісарів), затверджений розпорядженням Держфінпослуг від 02.06.2011 № 327, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 24.06.2011 за № 779/19517.

Відповідно до Закону України від 12.09.2019 № 79-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Закон № 79) Національний банк із 01.07.2020 отримав повноваження щодо здійснення нагляду за діяльністю на ринках небанківських фінансових послуг.

Абзацом першим пункту 3 розділу II Закону № 79 визначено, що акти Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, видані до 01.07.2020, діють до визнання їх такими, що втратили чинність, відповідними нормативно-правовими актами Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, прийнятими в межах повноважень, установлених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”.

Отже, існує потреба в урегулюванні вищезазначених проблем та затвердженні окремого спільного нормативно-правового акта Національного банку та Мінагрополітики про визнання такими, що втратили чинність, зазначених вище нормативно-правових актів Нацкомфінпослуг та визнання таким, що втратив чинність, нормативно-правового акта Держфінпослуг відповідно.

Суб’єктами, на яких поширюється дія регуляторного акта, є страховики, які отримали ліцензію на здійснення діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції, та мають намір здійснювати діяльність у сфері страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою. Проблема, яку пропонується розв’язати шляхом державного регулювання, справляє негативний вплив на діяльність страховиків.

II. Визначення цілей державного регулювання

Цілями державного регулювання, що безпосередньо пов’язані з вирішенням зазначених проблем, є реалізація повноважень Національного банку, визначених Законом України “Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою”, шляхом затвердження проекту постанови Правління Національного банку “Про затвердження Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою”, який розроблено з

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0006/69397

від 18.08.2021 17:54

метою врегулювання порядку провадження страховиками діяльності під час страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою та встановлення вимог щодо допуску страховиків до такої діяльності.

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення встановлених цілей з аргументацією переваг обраного способу

Альтернативним способом досягнення зазначених цілей може бути залишення наявного стану законодавства України, що регулює питання страхування сільськогосподарської діяльності з державною підтримкою, що є застарілими і не відповідають вимогам Закону.

Перевагами такого способу досягнення встановлених цілей є збереження наявного стану законодавства України, а саме застосування чинних нормативно-правих актів Держфінпослуг та Нацкомфінпослуг у сфері страхування сільськогосподарської діяльності з державною підтримкою.

Однак, у такому випадку невідповідність законодавства України в цій сфері не дасть змогу реалізувати повноваження Національного банку, визначені Законом та Законом № 79.

Отже, застосування такого альтернативного способу досягнення зазначених цілей та вирішення проблеми таким способом не є прийнятним.

Іншим альтернативним способом досягнення встановлених цілей є прийняття запропонованого регуляторного акта, перевагами якого є встановлення норм, що забезпечать установлення вимог до страховиків та прийняття порядку перевірки інформації про відповідність таких страховиків вимогам, передбаченим цим регуляторним актом.

Недоліками такого способу є можливі часові витрати страховиків, пов'язані з потребою отримання підтвердження від Національного банку про відповідність таких страховиків вимогам, передбаченим регуляторним актом, разом з тим відповідні витрати здійснюватимуться в межах кошторисів витрат на звичайну господарську діяльність.

Тому Національний банк з урахуванням положень Закону обрав варіант прийняття запропонованого регуляторного акта як найкращий спосіб досягнення зазначених цілей.

IV. Опис механізмів і заходів, які забезпечують розв'язання визначеної проблеми шляхом прийняття запропонованого регуляторного акта

Прийняття регуляторного акта дасть змогу:

чітко унормувати порядок допуску страховиків до діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

установити вичерпні вимоги до страховиків, які мають намір здійснювати діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0006/69397

від 18.08.2021 17:54

підтримкою, та визначити порядок оцінки Національним банком відповідності страховика таким вимогам.

Також позитивними результатами прийняття регуляторного акта буде забезпечення провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою надійними та платоспроможними страховиками, що реалізовуватиметься шляхом здійснення нагляду Національним банком за діяльністю таких страховиків у межах повноважень, установлених законодавством України.

Ступінь ефективності регуляторного акта оцінюватиметься за результатами аналізу показників діяльності страховиків, які мають ліцензії на вид добровільного страхування сільськогосподарської продукції.

V. Обґрунтування можливості досягнення цілей у разі прийняття запропонованого регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта є обов'язковими для виконання усіма страховиками, на яких поширюється дія цього акта. Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта потенційно зумовлюється головним чином змінами в законодавчих актах України, що може призвести до потреби в унесенні змін до регуляторного акта.

Упровадження вимог регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Додаткових витрат страховиків та інших суб'єктів господарювання немає.

Здійснення державного контролю та нагляду за додержанням вимог регуляторного акта відбуватиметься у межах здійснення Національним банком нагляду за діяльністю страховиків на ринку страхування із періодичністю, визначеною відповідними нормативно-правовими актами Національного банку.

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття запропонованого регуляторного акта

Прийняття регуляторного акта дасть змогу забезпечити участь страховиків у сфері страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, і позитивними результатами прийняття регуляторного акта буде забезпечення доступності послуг зі страхування для сільськогосподарських виробників, які беруть участь у державній програмі підтримки, шляхом компенсації частини страхових премій за договорами страхування сільськогосподарської продукції.

За результатами визначення очікуваних результатів прийняття регуляторного акта протягом усього строку його дії можна виокремити такі наслідки його дії для суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

1. Позитивні наслідки дії регуляторного акта:

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0006/69397

від 18.08.2021 17:54

установлення вимог до страховиків, які мають намір провадити діяльність зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою, для внесення страховика до переліку, який оприлюднюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику;

установлення додаткових вимог до страховиків під час провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою в частині вимог до порядку перестрахування ризиків за такими договорами страхування, вимог до власного утримання, а також до обліку договорів страхування;

установлення особливостей порядку формування страхових резервів за договорами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою;

визначення порядку підтвердження інформації про відповідність таких страховиків вимогам, передбаченим регуляторним актом;

здійснення Національним банком контролю за дотриманням страховиками вимог цього регуляторного акта.

2. Негативним наслідком дії регуляторного акта можуть стати додаткові часові та грошові витрати, пов'язані із забезпеченням реалізації вимог, установлених ним, проте базові вимоги до провадження діяльності страховиками, установлені актами Нацкомфінпослуг та/або Держфінпослуг та актами Національного банку, не містять суттєвих відмінностей у підходах, визначених цим регуляторним актом. Також відповідні витрати страховиків здійснюватимуться в межах кошторисів витрат на поточну операційну діяльність.

Таким чином, очікувані результати прийняття регуляторного акта будуть мати позитивні наслідки для всіх суб'єктів, на яких поширюється дія регуляторного акта.

Ураховуючи специфіку сфери правового регулювання акта, не вбачається за можливе обчислення розмірів позитивних та можливих негативних наслідків до його прийняття.

VII. Визначення показників результативності регуляторного акта

Показниками результативності регуляторного акта є:

1) кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта.

Станом на 01 серпня 2021 року:

кількість страховиків, які мають ліцензію на провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції, – 61 (з них 57 страховиків мають чинні ліцензії, 4 страховика – мають тимчасово зупинені ліцензії);

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0006/69397

від 18.08.2021 17:54

кількість страховиків, які здійснювали діяльність за цим видом страхування у 2020 році, – 24;

кількість страховиків, які відповідатимуть вимогам регуляторного акта, прогнозно становить – від 8 до 14;

2) розмір коштів і час, що витратяться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог регуляторного акта.

Кількісний показник результативності регуляторного акта визначатиметься через кількість страховиків, які матимуть право здійснювати діяльність зі страхування сільськогосподарської діяльності з державною підтримкою відповідно до вимог акта.

Часові витрати страховиків полягатимуть у поданні відповідного запиту для отримання інформації від Національного банку про відповідність страховика вимогам регуляторного акта, а також підготовці та поданні документів (у разі отримання вимоги від Національного банку про необхідність подання додаткових документів);

3) обсяг валових страхових премій та здійснених страховиками страхових виплат за видом добровільного страхування сільськогосподарської продукції (у тис. грн).

За даними звітності страховиків станом на 31.12.2020 обсяг валових страхових премій за цим видом страхування становив 177,4 млн грн, а обсяг страхових виплат – 428,2 млн грн.

VIII. Визначення заходів, за допомогою яких відстежуватиметься результативність регуляторного акта в разі його прийняття

Відповідно до статей 3 та 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14.04.2004 № 471.

Відстеження результативності регуляторного акта буде проводитися з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом року з дня набрання чинності цим актом відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, оскільки для відстеження результативності використовуватимуться статистичні дані.

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0006/69397

від 18.08.2021 17:54

Повторне відстеження буде проведено не пізніше двох років з дня набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності – раз на кожні три роки з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Інформування суб'єктів господарювання щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

ДОКУМЕНТ СЕДНБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0006/69397

від 18.08.2021 17:54